

UITNODIGING

voor de vergadering van de Werkgroep voor Vogel- en
Natuurbescherming Midden-Brabant op Dinsdag 26 oktober 1993.

Plaats: De Schaapjes, Oisterwijksedreef 12, Haaren. 04242-15735.

Aanvang: 20.00 uur.

A G E N D A

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststelling verslag vergadering van 28 september 1993.
3. Postbespreking.
4. Publiciteitsoffensief jacht.
5. Aktiviteiten winterseizoen.
6. Landschapsonderhoud.
7. M.E.R. Milieu Effect Rapportage Oirschotse heide.
8. Rondje waarnemingen.
9. Rondvraag en sluiting.

WETENSWAARDIGHEDEN

Met ingang van de vorige Peregrijn is er een begin gemaakt met een regelmatig terugkerende rubriek "Wetenswaardigheden". Hierbij dus de tweede aflevering in deze reeks. Naar aanleiding van een tijdens de laatste vergadering gerezen vraag, namelijk hoe geïnteresseerden het gehele artikel kunnen lezen hierbij het volgende. In de meeste gevallen betreft het artikelen die verschenen zijn in tijdschriften waarop de vogelwerkgroep is geabonneerd. In dat geval is het tijdschrift aanwezig in de bibliotheek van de vogelwerkgroep, en kan contact opgenomen worden met Gerard v.d. Kaa, die de bibliotheek beheert. In andere gevallen kunnen geïnteresseerden contact opnemen met ondergetekende. Leden die eventueel geïnteresseerd zijn in onderstaand ekster-artikel kunnen contact opnemen met mij.

Allereerst een artikel dat verscheen in BBC Wildlife, het natuurmagazine van de gelijknamige Britse omroep. In deze aflevering (11e jaargang, no. 10) een uitvoerig artikel over eksters. Een van de onderwerpen die hierin aan bod komen betreft een vergelijking tussen zangvogelpredatie door eksters en door katten. De -Britse- onderzoeker berekende hoeveel katten er waren in een vijf hectare groot territorium van een ekster in een binnenstad. Het antwoord was 74. Volgens een eerder gedaan onderzoek bracht elke kat gemiddeld 8 vogels per jaar mee naar huis (waarschijnlijk doden ze veel meer vogels, maar ze brengen ze niet allemaal mee naar huis !), wat een aantal van meer dan 600 door katten gedode vogels per ekster-territorium per jaar betekent. In verstedelijkte gebieden bedraagt de katdichtheid ca. 25 per eksterterritorium. Deze katten doden gemiddeld 16 vogels per jaar, wat neerkomt op ca. 400 vogels per eksterterritorium. Volgens de Britse huisdierenvoedselabrikanten telt Groot-Brittannië zo'n slordige 6.000.000 katten. Ter vergelijking: In Groot-Brittannië en Ierland samen broeden zo'n 900.000 paar eksters. Als het erover gaat wie de grootste bedreiging voor de zangvogels vormen, zijn het misschien toch wel de katten die de grootste bedreiging vormen.

In Limosa (jaargang 66, 1993, aflevering 3) diverse interessante artikelen, zoals "De trek van verschillende populaties Grauwe ganzen door Nederland", "Opmars van de Buidelmees in Nederland in de periode 1988-1992", "Recente ontwikkelingen van de Raaf in Nederland", "Uitzonderlijk grote aantallen Scholieksters in het binnenland gedurende de winter van 1992/1993", "Oversprongtrek bij Nederlandse Witte kwikstaarten", alsmede enkele andere artikelen. Als eerste het artikel over de trek van de Grauwe ganzen. Er blijken grote verschillen te bestaan in doortrekverloop op diverse Nederlandse pleisterplaatsen, zoals de Dollard, Lauwersmeer, en Flevopolder. De verschillen worden voor een belangrijk deel verklaard door de oorsprong van de ganzen. Een groot deel van de verzamelde gegevens werd verkregen door gebruik te maken van gekleurde halsbanden, waarop een individuele inscriptie is aangebracht. Het artikel over de opmars van de

Buidelmees geeft een overzicht van het aantal broedgevallen dat zich in Nederland heeft voorgedaan. Hoewel eerder al wel eens een broedgeval of een broedpoging in Nederland plaatsvond, gebeurde dit vooral vanaf 1981. Er blijken goede en slechte jaren voor te komen. Voor 1992 wordt de Nederlandse populatie inmiddels geschat op minstens 225-250 territoria. Met name de noordelijke provincies (Friesland, Groningen en Flevoland) blijken goed bezet te zijn, maar de laatste jaren kan hier ook het gebied van de Gelderse Poort aan worden toegevoegd (Arnhem-Nijmegen-Duitse grens). Dat de Raaf het in Nederland heel aardig begint te doen blijkt uit het artikel van o.a. Dhr. Renssen, de man die enkele jaren geleden eens een ekskursie voor ons op de Veluwe verzorgde. Nadat de Raaf in de twintiger jaren van deze eeuw als broedvogel uit Nederland verdween, werd er in 1966 een begin gemaakt met een herintroductie-programma. De populatie bestaat volgens de auteurs inmiddels uit zo'n 400-475 individuen. Het broeden gebeurt vrijwel uitsluitend op de Veluwe, en in zeer klein aantal op de Utrechtse- en Sallandse Heuvelrug. Ook wordt ingegaan op pogingen in andere delen van Europa om de Raaf te herintroduceren. In Nederland werden tussen 1966 en 1977 116 Raven geïmporteerd uit Duitsland (Schleswig-Holstein en Mecklenburg-Vorpommern). De in de kweekkooien grootgebrachte jongen (totaal 178) werden tussen 1969 en 1992 uitgewend op diverse plaatsen in Nederland. Scholeksters werden in de winter 1992/1993 in uitzonderlijk grote aantallen aangetroffen in het binnenland. Dit blijkt dan met name te gaan om het binnenland van Groningen en Friesland. De oorzaak hiervoor lijkt te liggen in de krachtige winden in november en de eerste helft van december, waardoor als gevolg van opstuwning van het water in de Waddenzee hier minder zand- en slikplaten droogvielen. Dit had tot gevolg dat de Scholeksters elders hun kostje bij elkaar moesten zien te scharrelen. Dit lukte vrij aardig in de graslanden, omdat er vrij veel neerslag was gevallen, en de temperaturen vrij hoog waren, waardoor er goed op regenwormen gefoerageerd kon worden. Er wordt echter ook een verband gelegd met de sterk toegenomen mossel- en kokkelvisserij, waardoor de afgelopen jaren de hoeveelheid voedsel voor o.a. Scholeksters is afgenomen. Tot slot een artikel over oversprongtrek bij Witte kwikstaarten. Dit soort trekgedrag, waarbij de noordelijkst broedende vogels van een bepaalde soort het zuidelijkst overwinteren, en omgekeerd, wordt ook wel "haasjevoer-trek" genoemd. Door een groot aantal Witte kwikstaarten van een aluminium ring te voorzien, verkreeg men enkele terugmeldingen uit de overwinteringsgebieden. Door deze terugmeldingen te vergelijken met terugmeldingen van Witte kwikstaarten die verder zuidelijk in Nederland waren geringd, bleek dat de noord-nederlandse Witte kwikstaarten bijna 550 kilometer zuidelijker overwinterden dan hun zuid-nederlandse soortgenoten. Opvallend is dat in een klein land als Nederland dergelijke verschillen blijken te bestaan.

Ad van Poppel.

Genieten

Stel u voor: er is een reuzegezellige braderie in een toeristenplaats; het is geen strandweer: de zon schijnt volop, maar het waait te hard. Wat doe je dan als je niet van worst, kramen met t-shirts en toeristische kitsch houdt? Je trekt een duingebied in; gegarandeerd, dat je niet meer dan 4 andere wandelaars tegenkomt. En je dus op je gemak in gezelschap van de zon, de wind en de natuur kunt uitkijken naar die natuur.

Onverwacht hoor je een wat onbetekend liedje fluiten en even later zie je de muzikant op een draad of in het topje van een meidoorn zitten. En weer opfladderen om even later weer terug te komen. Hij lijkt op een vink, maar heeft een puntige snavel en een nogal lange, gevorkte staart. Hij heeft bruinige veren, een rood voorhoofdje en borst. De kneu. Geen zeldzaamheid, niet zo opvallend. Maar zoals die middag heb ik hem nog nooit zo mooi gezien. Met name als-ie even een rondje vloog. Dan werden zijn vleugels prachtig warm bruin gekleurd door de zon, het leek soms wel goudkleurig: Rembrandt was in de buurt! 't Was een nieuwsgierig type, want steeds kwam ie terug om zich te laten bewonderen en dat liet ik mij geen twee keer fluiten.

Een paar dagen later stap ik op de fiets; na vijf meter vallen de eerste druppeltjes, na 20 minuten moet ik m'n regenpak aan. Vervolgens fiets ik toch maar op m'n gemak zo'n drie kwartier langs bos en duin en kom bij het vogelgebied. De kijker slaat aan, d'r valt niet veel aan droog te poetsen: ik zie nauwelijks iets van de kluten, zilverplevieren en de tureluurs hoor ik alleen maar. Nat ben ik toch, dus maar verder gefietst richting zee. En verdomd: na een kwartier houdt het op. Na het gesuizel op het water is het doodstil geworden. Andere gekken zijn er niet, in de verte hoor ik over de zeearm heen een kerkklok. Een pure natuur-stilte. Fantastisch. Een zitplaats heb ik zo gevonden en terwijl ik m'n boterhammen eet, zweet ik uit. Ik zit bij de rietkraag rond een duinmeer. Een paar avonden terug had ik ze wel gehoord, maar niet gezien.

Plotseling hoor ik weer dat geluid als van een zilveren theelepeltje: een helder klingeltje. Even later schieten ze langs de rietstengels omhoog: vijf, zes baardmannetjes. Eindelijk zie ik ze! Een paar jongen en een volwassen mannetje: de vader? Grijs kopje, witte borst, mooi donker en lichtbruin gestreepte vleugels en een lange staart. En: de zwarte baardstrepen; van die tochtlatten, weet u wel, maar dan echt mooi.

Stilte, een zilveren geluid, prachtige vogeltjes en ik alleen. Genieten om nooit te vergeten.

In ons Logboek, dat alweer een jaar in het Bezoekerscentrum van Natuurmonumenten ligt, werd op 9 november 1992, als eerste waarneming een Ijsvogel vermeld. De redactie heeft eens gesnuffeld inde vaak aandienlijke maar meestal zakelijke vermeldingen van vogels uit de omgeving. Daarbij viel het op dat het aantal serieuze waarnemingen niet zoveel méér bedraagt dan de 'verhalen' van de grapjassen onder de bezoekers.

Niettemin hebben we een eerste bloemlezing samengesteld uit één jaar Logboek.

21/12 klapekster
Kampina.

Leo (van Natuurmonumenten)
gaat veel op stap
en ziet dus veel.

22/12 bl. kietendief
Kampina.

22/12 8 krakeenden
Kampina.
Leo

Barbara Ham uit California
likes alles in de
Oisterwijkse woods.

24 April Barbara Bacon (California, U.S.A.)
I like everything in these woods

23/12 '92 Veeh te veel
haren t/o v.d.
hennepes. *Wijff*

Zou best waar kunnen zijn maar: waar gaat het over?

Mededelingen:

18 februari 1993

Zo!

De rechtsgaal is al gesignaleerd
in Tilburg-zuid in H. Groenewald
vlakbij het Eselvennefje in de
bebouwde kom.

15/8. Wiekwaal genesteld in bosje
tussen aan bij Dinschot.

Meer wil hij
niet kwijt.

Zo zo!

Ik heb twee roodborstjes
(zeg maar borsten), maar die
waren van mezelf! gezien!

R.H.

5/2-1993 1 Halscholver
vliegend boven het Kolk
van 15-30 uur.

Onze
eigen
Gerard!

Gerard van der Kraak

Leuk hé!

8/2 vier reusvinken in Kampina jost

9/2 Een zwarte specht ongeveer
kolleken.

G. Terwindt

goed idee!

Vinden wij ook.

Zonder commentaar!

Wij hebben 3 musson gezien
en een specht

Korein 26/12 '92

29-12-'92 goudhaantjes in Safari-
park Beekse Bergen

moetjes Mibet

30/12 '92 Goudvink tuin Catharinesteg
Sijjes " " "
Goudhaantje " " "

1-1-'93 2 staartmeeuwen
Scandinavische vorm
(wit kopje)

heer

7-1 Op Kampinaalseide

± 13⁰⁰ ongeveer 35 Dorsanvogels in
vlucht

John v. Steenberghe + Clarien v.d. Milt

20 apr. 1 kuckuck gehoord

gezien boomkluverfles, staartmees

roodborstje, vink, koolmees

2 buizerds, muusjes

kikkers

Hans + Nelke Ridam

Heer " En dat klopte, toen
ik een paar dagen later weer
langstijfste, lag het aan de
kant van de weg. Karin 040453

Fenis, toen ik naar mijn werk
fietske zag ik een vogeltje vlie-
gen met geel en zwart, zo mooi
en zo klein (een vink?). Maar
het vloog zo laag over de weg.
Ik dacht: "Straks is het niet

WAARNEMINGEN

De volgende waarnemingskaarten werden voor opname in het waarnemingenarchief ontvangen:

Aalscholver	21-09-1993	2 Berkel-Enschot, overvliegend	FvdM
	24-09-1993	5 Gorp en Rovert, Bankven (pleist)	RB
	10-10-1993	40 Tilburg, Griegstraat, overvliegend	AvP
	11-10-1993	2 Bossche Broek	AvP
Boomvalk	19-09-1993	1 Helvoirt, Distelberg	FvdM
Bonte vliegenv.	-06-1993	Tilburg, G. Gossaertdreef	RB
Bruine kiekendief	08-08-1993	1 Tilburg, Griegstraat, overvliegend	AvP
	28-09-1993	1 Kampina	RS
Buizerd	28-09-1993	4 Kampina	RS
Canadese gans	11-10-1993	67 IJzeren Man, Vught	AvP
Dodaars	11-10-1993	8 IJzeren Man, Vught	AvP
Europese kanarie	11-10-1993	1 Bossche Broek	AvP
Gierzwaluw	14-09-1993	2 Tilburg, Griegstraat	AvP
Ijsvogel	17-10-1993	1 Essche Stroom, Esch	AvP, SvP
Keep	17-10-1993	1 Essche Stroom, Esch	AvP, SvP
Koperwiek	23-09-1993	1 Loonse Duinen	AvP
Kraanvogel	19-10-1993	26 Tilburg, overvliegend zuid	AvP
Kruisbek	18-09-1993	15 Oisterwijk, Klein Speyk	(JS)
Lepelaar	04-08-1993	1 Riels Laag	RB
Patrijs	15-09-1993	6 Hilvarenbeek, Groot Loo	RB
	13-10-1993	10 Loonse Heide	AvP
Roerdomp	17-10-1993	1 Essche Stroom, Esch, overvl. west	AvP, SvP
Roodborsttapuit	28-09-1993	4 Kampina	RS
Tafeleend	11-10-1993	64 IJzeren Man, Vught	AvP
Tjiftjaf	11-10-1993	1 Tilburg, Griegstraat (zingend)	AvP
Visarend	23-09-1993	3 Biesbos	KP
Waterpieper	17-10-1993	1 Essche Stroom, Esch	AvP, SvP
Watersnip	28-09-1993	9 Kampina	RS
Zwarte roodstaart	13-10-1993	2 Loonse Heide	AvP

Waarnemingen en ingevulde waarnemingskaarten werden ontvangen van: Roos Backx (RB), Frits v.d. Meer (FvdM), Ad van Poppel (AvP), Sheila van Poppel (SvP), Krijn Provoost (KP), Ronald Smulders (RS) en een waarneming via Jo Swaans (JS)

Ad van Poppel.